

Alkotmánybíróság
1535 Budapest, Pf. 773.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	1V/587-2/2019
Érkezett:	2019 MÁJ 15.
Példány:	3
Melléklet:	db
Kezelőiroda:	du

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott

[redacted] latti ügyvédi iroda útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján benyújtott és IV/587-1/2019. számon iktatott alkotmányjogi panaszomat az alábbiak szerint

e g é s z í t e m k i :

továbbra is kérve a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg, hogy a Debreceni Ítéltábla Gf.IV.30.462/2017/5. számú ítélete, valamint a Kúria Gfv.VII.30.292/2018/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően az(oka)t semmisítse meg. A fenti ügyszámú eljárásban előadom, hogy megítélésem szerint az Alaptörvény alábbi idézett rendelkezéseinek kiüresítését jelentik az ítéletek azáltal, hogy az alkotmányos keretek között megalkotott hitelezővédelmi szabályok érvényesülése és ezáltal a vállalkozás szabadsága és a tulajdonjog védelme nem érvényesülhetett.

Az indítványozó álláspontja szerint az ítéletek az Alaptörvény alábbi rendelkezéseibe

- B) cikk (1) bekezdésébe - Magyarország független, demokratikus jogállam.- ;
- M) cikk (1) bekezdésébe- Magyarország gazdasága az értékteremtő munkán és a vállalkozás szabadságán alapszik.- ;
- M) cikk (2) bekezdésének első fordulata- Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit- ;
- XIII. cikk (1) bekezdésébe- Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.- ;
- XXIV. cikk (1) bekezdésébe- (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék-; illetve
- 28. cikkébe- **A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik.** A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuluma, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak. ütköznek.

Az indítványozó álláspontja szerint a támadott ítéletek érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést jelentenek, elvégre nyilvánvalóan a keresetben, illetve az alapkeresetben érvényesített törvényes hitelezővédelmi szabályok megalkotására azért került sor a jogalkotó által, hogy azok megfelelően biztosítsák a jogállamiság pillérét képező törvényes vállalkozást, annak védelmét, a tisztességes joggyakorlás és verseny feltételeit, ezáltal a piacgazdaság alapját képező tulajdonjog védelmét, amely védelem bírói úton tisztességesen kell érvényesülnön és a jogalkalmazás során a hitelezővédelmi szabályokat azok céljával és a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos céllal együttesen kell érvényesülnie.

Az indítvánnyal támadott ítéletek ezen Alaptörvény rendelkezések értelmét és célját üresítik ki és teszik illuzórikussá.

1. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével kapcsolatban - Magyarország független, demokratikus jogállam.- ; az indítványozó előadja, hogy jogosan bízhatott abban, hogy a bizonyítási eljárás során beszerzett szakvélemény, amely a felmerülő szakkérdés tekintetében perdöntő jelentőségű, hogy a szakvéleménnyel alátámasztottan a törvényi hitelezővédelmi szabályok élő és hatékony jogként érvényesülnek. Az ezzel ellentétes bírói döntés a jogbiztonság követelményét akként sérti, hogy a törvényben rögzített érdekválasztást és helytállási kötelezettség kiüresíti, időpontját évekkal tolja ki, amely időmúlás kockázatát a károsultra terheli annak ellenére, hogy a jogalkotói cél pontosan ezzel ellentétes irányt feltételez, amikor a „fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet” fogalmát alkotja meg, nem pedig annak bírói megállapítását rögzíti. A támadott ítéletek pontosan a hitelezővédelmi szabályokkal ellentétes bírói gyakorlatra mutatnak rá. A 11/2013. (V. 9.) AB határozat a jogállamiság sérelmét állapította meg akkor, amikor egy törvényi feltétel kiüresedik. Jelen esetben a fizetéseképtelenséggel fenyeget helyzettel kapcsolatos tagi és ügyvezetői magatartások üresedtek ki kompenzáció nélkül. Az Alkotmánybíróság kiemelte, hogy a fedezetet veszélyeztető magatartástól tartózkodni kell és e kötelezettség nem megfelelő teljesítése és ennek időpontjának előre nem látható bírói döntés időpontjára való kiterjesztése a tényidőponttól eltérően a jogállamiságból levezetett jogbiztonság követelményét sérti. Az alaptörvény ellenesség továbbá abban nyilvánul meg, hogy a megjelenített és törvényesen érvényesített, összszerszerűen meghatározott hitelezői érdeket és ezáltal a helytállási kötelezettséget az ítéletek olyan, törvényben meg nem határozott feltételhez kötik, amely feltételezi legalább egy elsőfokú ítélet meghozatalát annak ellenére, hogy a peres eljárások ideje, eredményük kiszámíthatatlansága okán azt maga a jogalkotó sem kívánta meg, a ratio legis e körben a konkrétan megjelölt igénynevesítést és ésszerűen elvárható magatartást követel meg;

2. Az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésével kapcsolatban- Magyarország gazdasága az értékteremtő munkán és a vállalkozás szabadságán alapszik.- ; az indítványozó előadja, hogy a támadott ítéletek a vállalkozás szabadágának kiüresítését jelentik tekintetben, hogy a „fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet” bekövetkezéne időpontjához kötött gazdasági magatartásokat nem a tényidőponthoz, hanem legalább egy bírói ítélethez kötik. Ez a jogalkalmazás a gazdasági élet szereplői által megkívánt jogbiztonságon túl a vállalkozáshoz kapcsolódó döntések meghozatalát lehetetleníti el, hitelezőként gyakorlatilag nem kerülnek védelemre az érdekek, ellenkezőleg a hitelező előlegezi meg ilyen esetben a sérelmezett magatartás lehetőségeinek költségeit.

3. Az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdésének első fordulatóval kapcsolatban- Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit- ; az indítványozó előadja, hogy Alaptörvény az államra azt a kötelezettséget rója, hogy biztosítsa a gazdasági verseny feltételeit a szükséges jogi környezet megteremtésével. A versenyt sértő magatartások, illetve cselekmények ellen fel kell lépni. A hitelezővédelmi szabályok a tisztességes versenyt hivatottak biztosítani, a támadott ítéletekkel azonban a sérelmezett magatartások versenyelőnyt jelentettek annál a szereplőnél, aki a hitelezővédelmi szabályok ellen lépett fel, azokat üresítette ki. Az indítványozó alappal bízhatott abban, hogy a hitelezővédelmi szabályok hatékonyan érvényesülnek és számonkérhetőkké válnak az elsőfokú ítéletet megelőzően is, elvégre a hitelezői érdekek és igények jogi eljárások nélkül is terelik a vezető tisztségviselő magatartását, a ratio legis e körben a konkrétan megjelölt igénynevesítést és ésszerűen elvárható magatartást követel meg.

4. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatban- Mindenkinnek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.- ; az indítványozó előadja, hogy az ítéletekkel megítélt követelés, mint vagyon és tulajdon, jogos váromány gyakorlatilag kiüresedett.

Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XIII. cikke tekintetében - a korábbi, Alaptörvény előtti jogértelmezésének megfelelően - fenntartotta azt a gyakorlatát, amely szerint a tulajdonhoz való alapjog a már megszerzett tulajdon mellett kivételes esetekben a tulajdoni várományokat is védi, az ítéleti követelés e körben mindenképpen tulajdonnak tekinthető, az ítéletek által akceptált hitelezővédelmi rendelkezésekkel ellentétes magatartás ezt a tulajdonjogot üresítette ki.

5. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével- (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék-; illetve 28. cikkével kapcsolatban- **A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik.** A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak az indítványozó előadja, hogy súlyos sérelmet szenvedtek ezek a jogok.

Az indítványozó álláspontja szerint az alkotmányos úton megalkotott, az Alaptörvény rendelkezései alapján kibontott jogok törvényi tartalmának a jogalkalmazás tekintetében is érvényesülnie kell, azaz a hitelezővédelmet hatékonyan kell érvényesíteni.

6. A felelősségi rendelkezésekkel kapcsolatban közös nevezőként azt az alkotmányos garanciát kell szem előtt tartanunk, amely a jogállamiság tételének az előtérbe helyezésével azt a feltételt támasztja, hogy a jogalkotó a felelősségi rendelkezéseket és a kapcsolódó hátrányos jogkövetkezményeket minden esetben köteles a normavilágosság elvének megfelelően pontosan körülhatárolni. Jogszabályban rögzített felelősségi rendelkezést e körben a szabad bizonyítás elvével, de józan jogalkalmazás és a ratio legis szem előtt tartásával, az önkényes jogalkalmazás kizárásával kell biztosítani oly módon, hogy a hitelezővédelmi érdekek mögött álló, de feltétel nélkül érvényesülni kívánó tulajdonjog és válialkozási szabadság megfelelően érvényesüljön, mint alapjog.

A "fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet" fogalmát konkrét definíció nélkül használják a jogszabályok, de fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete esetén a vagyon vagy annak egy része elrejtésével, eltitkolásával, megrongálásával, megsemmisítésével, használhatatlanná tételével, színlelt ügylet kötésével vagy kétes követelés elismerésével, vagy az ésszerű gazdálkodás követelményeivel ellentétes más módon a gazdálkodó szervezet vagyonának tényleges vagy színleg történő csökkentésével, és így ezzel a hitelező vagy a hitelezők kielégítésének megghiúsításával pl. az alkotmányos büntetőjog is operál, márpedig ezen magatartások az új társaság létrehozatalával egyértelműen az ésszerű gazdálkodás követelményével, a vagyon átcsoportosításával jelen esetben is megvalósultak, ezen érvelés figyelmen kívül hagyása alaptörvénysértő ítéletek meghozatalát eredményezte.

7. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben tehát a vezető tisztségviselőnek a hitelezői érdekeket is figyelembe kell vennie, nem alapíthat azonos tevékenységet gyakorló vállalkozást, mert az az alkotmányos hitelezővédelem, tulajdonjog, tisztességes gazdasági verseny alkotmányos követelményét (és ennek érvényesülését biztosító Cstv. 33/A. §-ának rendelkezését) sérti és üresíti ki.

8. A Kúria Gfv. VII. 30.247/2013. számú ügyben hozott (BH 2014.188. sz. alatt közzétett) határozatában az adott jogszabályhely értelmezése során aktuális és az ítéltetésre irányadó álláspontját fejtette ki, egyben megadta a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet tömör fogalmát, amely szerint "A fenyegető fizetéseképtelenség bekövetkezik, ha az adós tartozását esedékességkor előreláthatólag nem képes kiegyenlíteni." "A fenyegető fizetéseképtelenség megállapíthatósága tekintetében az a lényeges kérdés, hogy az adós a tartozását az

esedékességkor képes-e kiegyenlíteni." Márpedig az alapítélet marasztaló rendelkezésére a szakértői vélemény alapján, a szakértői vélemény megismerésének időpontjában ésszerűen számíthatott az adós, mert a bírói döntések kiszámíthatatlansága nem jelenti az előterjesztett igény automatikus elutasítását, amelyet az ítéletek jelen formájukban sugallanak. Az ésszerű vezetői magatartás e körben, illetve a hitelezői érdekek elsődlegessége azt a követelményt támasztja e körben a vezetővel szemben, hogy a jogerős döntésig az igény kielégítésére megfelelő alapot képezzen, annak teljesítésére ésszerűen - mégha bármily csekély esélye is van a marasztaló ítéletnek - számítani kell a kellő körültekintéssel, mert az igény előterjesztésre került.

9. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte időpontjának vizsgálatát elsődlegesen az adós felszámolás előtti években leadott, illetve a vezető tisztségviselő terhére rótt cselekmények időpontját felölelő időszakra közzétett, számviteli törvény szerinti beszámolójának a vizsgálatával kell kezdeni alapvetően, de nem kizárólagosan. Egy vállalkozás rövid távú likviditásának a vizsgálata során a mérlegben az eszközoldalon szereplő forgóeszköz állományt kell összevetni a forrásoldalon kimutatott, rövid lejáratú kötelezettségekkel, viszont egy vezető tisztségviselőnek feladata a követelések, az előterjesztett de függő követelések megfelelő kezelése és feltüntetése is. Ilyenkor célszerű vizsgálni azt, hogy az adós ellen a hitelezők mikor terjesztettek elő bármilyen kérelmet, illetve igénybejelentést, mert azok mindenképpen a hitelezők olyan nyilatkozatai, amelyek expressis verbis megjelenítik a hitelezők érdekeit.

10. A társaság működése során a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet azon, naptári nap szerint csak hozzávetőlegesen meghatározható időponttól (időszaktól) következik be, amikortól a vezető tudhatta vagy legalábbis a vezető tisztségviselőktől magasabb szinten elvárt kellő körültekintés tanúsítása esetén tudnia kellett volna, hogy a társaság nem lesz képes a kötelezettségeit kiegyenlíteni. A fenyegető fizetéseképtelenség bekövetkeztét az adós vezető tisztségviselőjének, az általa megismerhető tények szempontjából kell vizsgálni. A vezető tisztségviselőnek a fenyegető fizetéseképtelenség elkerülése érdekében folyamatosan figyelemmel kell kísérnie a gazdálkodó szervezet esedékes, lejárt tartozásait, és a cash-flow kimutatását, de a megjelenített és bármilyen úton érvényesített hitelezői igényeket is, mint érdekeket. A vezető felelőssége megállapításánál tehát a vezető tudattartalmát is vizsgálni kell, azaz azt, hogy belátható időn belül kellett-e számolnia azzal, hogy megalapozottan kezdeményezhetnek az adóssal szemben jogi eljárást. A belátható idő fogalma az előterjesztett és szakértői véleménnyel alátámasztott módon igazoltan bizonyításra került, így bár a bírói döntések előre nem jósolhatók meg, a vezető tisztségviselővel szemben támasztott magasabb elvárhatóság mércéjéből egyenesen kellett volna következnie az alkotmányos hitelezővédelem érvényesülésének.

11. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetből nem szükségszerűen következik az, hogy a bíróság az adós felszámolását rövid időn belül biztosan elrendeli. Elképzelhető az is, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetbe süllyedt adós évekig működik a felszámolásának elrendeléséig. Ennek egyik legvalószínűbb oka lehet az, hogy az esedékes követeléssel bíró hitelező az adóssal szemben pert indított, amely peres eljárásban elhúzódik az adóst marasztaló ítélet meghozatala, mely eset azonban az expressis verbis érvényesített hitelezői igény, mint érdek megjelenítésével egyenrangú.

12. Az ítéletek alapörvény ellenessége tehát abból fakad, hogy a bejelentett és törvényes úton érvényesített hitelezői igény, amely mögött a jogállamiság, a tulajdonjog, a vállalkozás szabadságának alapjogi érvényesülése áll, nem került figyelembe vételre, noha a hitelező valamennyi érintettel közölte érdekeit, azt a szabad bizonyítás elvével összhangban bizonyította. A bírói döntésre egyéb ráhatása nem lehetett a hitelezőnek, de érdekei

megjelenítése és közlése azt jelenti, hogy a jogszabályok és a vezető tisztségviselővel szemben támasztott követelmények érvényesülése az adós cselekedeteit megfelelően kellett volna, hogy befolyásolják a hitelezői érdekek felé, nem azzal szöges ellentétben álló cselekedetekre, amelyek végül a hitelezővédelem kiüresítését jelentették, elvonva az indítványozó jogerős ítéletben megállapított tulajdonjogát, vállalkozási szabadsága, alapjoga gyakorlását.

13. A magyar jog szerint a jogi személy sajátossága, hogy saját maga nem tud eljárni, vagyis szükségképpen más személy jár el a nevében és képviseletében. A vezető tisztségviselő ezért köteles a jogi személy érdekében eljárni, úgy, mintha maga lenne a jogi személy, így egyrészt az alapper ideje alatt a jogi személy megmentése érdekében a tevékenységet, amely a jogi személy „halálához” vezetett nem csoportosíthatta volna át új társaságba, másrészt az megjelenített hitelezői igény kielégítésére fel kellett volna készülnie már az elsőfokú ítélet előtt is.

14. A vállalkozáshoz való jog az Alaptörvény M) cikkére és XIII. cikkére figyelemmel a közérdek, az üzleti életbe vetett bizalom és a hitelezők védelme mint egységes célra tekintettel korlátozható, ugyanakkor a visszaélés szerű magatartások, az ésszerű és elvárható magatartással szembeni döntések szankcionálhatók, ez vezetett a keresettel érvényesített jog érvényesítésére, és ezen jogokat üresítik ki az ítéletek.

Az indítványozó álláspontja szerint a támadott ítéletek érdemben befolyásoló alaptörvényellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést jelentenek, elvégre nyilvánvalóan a keresetben, illetve az alapkeresetben érvényesített törvényes hitelezővédelmi szabályok megalkotására azért került sor a jogalkotó által, hogy azok megfelelően biztosítsák a jogállamiság pillérét képező törvényes vállalkozást, annak védelmét, a tisztességes joggyakorlás és verseny feltételeit, ezáltal a piacgazdaság alapját képező tulajdonjog védelmét, amely védelem bírói úton tisztességesen kell érvényesülnön és a jogalkalmazás során a hitelezővédelmi szabályokat azok céljával és a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos céllal együttesen kell érvényesülnie.

Az indítvánnyal támadott ítéletek ezen Alaptörvény rendelkezések értelmét és célját üresítik ki és teszik illuzórikussá. A másodfokon eljáró ítélőtábla és a Kúria az Alaptörvény 28. cikkébe ütköző módon a Cstv. 33/A. §-ába foglalt rendelkezést annak céljával - és így az Alaptörvénnyel - ellentétesen értelmezte.

Kelt: Budapest, 2019. május 13.

